

అథ షడ్వింశ స్సర్గః

ప్రసక్తాశ్రుముఖీ త్యేవం బ్రువంతీ జనకాత్మజా |
అధోముఖముఖీ బాలా విలప్తు ముపచక్రమే || 1

ఉన్మత్తేప ప్రమత్తేప భ్రాంతచిత్తేప శోచతీ |
ఉపావృత్తా కిశోరీవ వివేష్టంతీ మహీతలే || 2

రాఘవస్య ప్రమత్తస్య రక్షసా కామరూపిణా |
రావణేన ప్రమథ్యాహ మానీతా క్రోశతీ బలాత్ || 3

సీతయాః దుఃఖావేశః

రాక్షసీవశ మాపన్నా భర్త్యమానా సుదారుణమ్ |
చింతయంతీ సుదుఃఖార్తా నాహం జీవితు ముత్సహే || 4

న హి మే జీవితై రథో నైవారైర్న చ భూషణైః |
వసంత్యా రాక్షసీమధ్యే వినా రామం మహారథమ్ || 5

అశ్మసార మిదం నూన మథవా ప్యజరామరమ్ |
హృదయం మమ యేనేదం న దుఃఖే నావశీర్యతే || 6

ధిజ్ఞా మనార్యా మసతీం యాహం తేన వినా కృతా |
ముహూర్త మపి రక్షామి జీవితం పాపజీవితా || 7

కా చ మే జీవితే శ్రద్ధా సుఖే వా తం ప్రియం వినా |
భర్తారం సాగరాంతాయా వసుధాయాః ప్రియంపదమ్ || 8

భిద్యతాం భక్త్యతాం వాపి శరీరం విస్మజా మ్యహమ్ |
న చా ప్యహం చిరం దుఃఖం సహేయం ప్రియవర్జితా || 9

చరణే నాపసవ్యేన న స్పృశేయం నిశాచరమ్ |
రావణం కిం పున రహం కామయేయం విగర్హితమ్ || 10

ప్రత్యాఖ్యాతం న జానాతి నాత్మానం నాత్మనః కులమ్ |
 యో నృశంసస్వభావేన మాం ప్రార్థయితు మిచ్ఛతి || 11

చిన్నా చిన్నా విభక్తా వా దీప్తే వాగ్నో ప్రదీపితా |
 రావణం నోపతిష్ఠేయం కిం ప్రలాపేన వ శ్చిరమ్ || 12

భ్యాతః ప్రాజ్ఞః కృతజ్ఞశ్చ సానుక్రోశ శ్చ రాఘవః |
 సద్వృత్తో నిరనుక్రోశ శ్శంకే మద్భాగ్యసంక్షయాత్ || 13

రాక్షసానాం సహస్రాణి జనస్థానే చతుర్దశ |
 యేనైకేన నిరస్తాని మాం కిం నాభిపద్యతే || 14

నిరుద్ధా రావణే నాహ మల్పవీర్యేణ రక్షసా |
 సమర్థః ఖలు మే భర్తా రావణం హంతు మాహవే || 15

విరాధో దండకారణ్యే యేన రాక్షసపుంగవః |
 రణే రామేణ నిహత స్స మాం కిం నాభిపద్యతే || 16

కామం మధ్యే సముద్రస్య అంకేయం దుష్ప్రధర్షణా |
 న తు రాఘవబాణానాం గతిరోధీహ విద్యతే || 17

కిం తు తత్కారణం యేన రామో దృఢపరాక్రమః |
 రక్షసాపహృతాం భార్యా మిష్టాం నాభ్యవపద్యతే || 18

ఇహస్థాం మాం న జానీతే శంకే లక్ష్మణపూర్వజః |
 జానన్న పి హి తేజస్వీ ధర్షణం మర్షయిష్యతి || 19

హృతేతి యోఽధిగత్వా మాం రాఘవాయ నివేదయేత్ |
 గృధ్రరాజోఽపి స రణే రావణేన నిపాతితః || 20

కృతం కర్మ మహత్తేన మాం తథా భ్యవపద్యతా |
 తిష్ఠతా రావణద్వంద్వే వృద్ధేనాపి జటాయుషా || 21

- యది మా మిహ జానీయా ద్వర్తమానాం స రాఘవః |
 అద్య బాణై రభిక్రుద్ధః కుర్యా ల్లోక మరాక్షసమ్ || 22
- విధమేచ్ఛ పురీం లంకాం శోషయేచ్ఛ మహోదధిమ్ |
 రావణస్య చ నీచస్య కీర్తిం నామ చ నాశయేత్ || 23
- తతో నిహతనాథానాం రాక్షసీనాం గృహే గృహే |
 యథాహ మేవం రుదతీ తథా భూయో న సంశయః || 24
- అన్విష్య రక్షసాం లంకాం కుర్యా ద్రామ స్సలక్ష్మణః |
 న హి తాభ్యాం రిపు ర్ద్వష్టో ముహూర్త మపి జీవతి || 25
- చితా ధూమాకులపథా గృధ్రమండల సంకులా |
 అచిరేణ తు లంకేయం శ్మశానసదృశీ భవేత్ || 26
- అచిరేణైవ కాలేన ప్రాప్స్యో మ్యేవ మనోరథమ్ |
 దుష్ప్రస్థానోఽయ మాఖ్యాతి సర్వేషాం వో విపర్యయమ్ || 27
- యాదృశా నీహ దృశ్యంతే లంకాయా మశుభాని వై |
 అచిరేణ తు కాలేన భవిష్యతి హతప్రభా || 28
- నూనం లంకా హతే పాపే రావణే రాక్షసాధమే |
 శోషం యాస్యతి దుర్ధర్షా ప్రమదా విధవా యథా || 29
- పుణ్యోత్సవసముత్థా చ నష్టభర్త్రీ సరాక్షసీ |
 భవిష్యతి పురీ లంకా నష్టభర్త్రీ యథాంగనా || 30
- నూనం రాక్షసకన్యానాం రుదంతీనాం గృహే గృహే |
 శ్రోష్యామి నచిరాదేవ దుఃఖార్తానా మిహ ధ్వనిమ్ || 31
- సాంధకారా హతద్యోతా హతరాక్షసపుంగవా |
 భవిష్యతి పురీ లంకా నిర్దగ్ధా రామసాయకైః || 32

యది నామ స శూరో మాం రామో రక్తాంతలోచనః |
జానీయా ద్వర్తమానాం హి రావణస్య నివేశనే || 33

అనేన తు నృశంసేన రావణే నాథమేన మే |
సమయో యస్తు నిర్దిష్ట స్తస్య కాలోఽయమాగతః || 34

అకార్యం యే న జానంతి నైర్వతాః పాపకారిణః |
అధర్మాత్తు మహోత్పాతో భవిష్యతి హి సాంప్రతమ్ || 35

నైతే ధర్మం విజానంతి రాక్షసాః పిశితాశనాః |
ధ్రువం మాం ప్రాతరాశార్థే రాక్షసః కల్పయిష్యతి || 36

సాహం కథం కరిష్యామి తం వినా ప్రియదర్శనమ్ |
రామం రక్తాంతనయన మపశ్యంతీ సుదుఃఖితా || 37

యది కచ్చిత్ ప్రదాతా మే విష స్యాద్య భవే దిహ |
క్షిప్రం వైవస్వతం దేవం పశ్యేయం పతినా వినా || 38

నా జానా జ్ఞీవతీం రామ స్సమాం లక్ష్మణపూర్వజః |
జానంతౌ తౌ న కుర్యాతాం నోర్వ్యాం హి మమ మార్గణమ్ || 39

నూనం మమైవ శోకేన స వీరో లక్ష్మణాగ్రజః |
దేవలోక మితో యాత స్త్యక్త్వా దేహం మహీతలే || 40

ధన్యా దేవా స్సగంధర్వా సిద్ధా శ్చ పరమర్షయః |
మమ పశ్యంతి యే నాథం రామం రాజీవలోచనమ్ || 41

అథవా న హి తస్యార్థో ధర్మకామస్య ధీమతః |
మయా రామస్య రాజర్షే ర్భార్యయా పరమాత్మనః || 42

దృశ్యమానే భవేత్ ప్రీతి స్సౌహృదం నాస్త్యపశ్యతః |
నాశయంతి కృతఘ్నాస్తు న రామో నాశయిష్యతి || 43

కిం ను మే న గుణాః కేచిత్ కిం వా భాగ్యక్షయో మమ |
 యాహం సీదామి రామేణ హీనా ముఖ్యేన భామినీ || 44

శ్రేయో మే జీవితాన్మర్తుం విహీనాయా మహాత్మనః |
 రామా దక్ష్షిణ్ణచారిత్రా చూర్చరా చ్చతునిబర్హణాత్ || 45

అథవా న్యస్తశస్త్రై తౌ వనే మూలఫలాశినౌ |
 భ్రాతరౌ హి నరశ్రేష్ఠౌ సంవృత్తౌ వనగోచరౌ || 46

అథవా రాక్షసేంద్రేణ రావణేన దురాత్మనా |
 ఛద్మనా సాదితౌ శూరౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ || 47

సాహ మేవం గతే కాలే మర్తు మిచ్ఛామి సర్వదా |
 న చ మే విహితో మృత్యు రస్మిన్ దుఃఖేఽపి వర్తతి || 48

ధన్యాః ఖలు మహాత్మానో మునయ స్త్యక్తకిల్బిషాః |
 జితాత్మానో మహాభాగా యేషాం న స్తః ప్రియాప్రియే || 49

ప్రియా న్న సంభవే ద్దుఃఖ మప్రియాదధికం భయమ్ |
 తాభ్యాం హి యే వియుజ్యంతే నమస్తేషాం మహాత్మనామ్ || 50

సాహం త్యక్తా ప్రియార్హేణ రామేణ విదితాత్మనా |
 ప్రాణాం స్వక్ష్మామి పాపస్య రావణస్య గతా వశమ్ || 51

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే షడ్విశస్సర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామౌ దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్యుంద్య శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||